

Meira lív í kirkjugarðin

Hogni Joensen
Valevni á lista C

Kirkjugarðurin á Svínaryggi – Gamli kirkjugarður – kundi veruliga verið ein sonn grøn perla í miðbýnum. Men tíverri er hesin mentanarligi og søguligi dýrgripur meira ella minni fallin í órøkt. Fleiri gravsteinar eru koppaðir, teir flestu eru ólesandi, trø og runnar vaksa út yvir gravsteinar, og tað merkist veruliga, at kirkjugarðurin ongan góðan eigur. Tað er stórt spell, tí kirkjugarðurin kundi verið ein lund í miðbýnum hjá fólki at vitja og spáka sær ein túr í, á sama hátt sum eitt nú “Assistents Kirkegård” og “Vestre Kirkegård” í Keypmannahavn.

Nógv havnafólk eru góð við kirkjugarðin, annaðhvørt tí ættarfolk eru jarðað har, ella tí at nógvir av okkara slóðarum og fremstu mentafólkum liggja grivin har. Av kendum føroyingum, sum liggja grivnir í Gamla kirkjugarði, kunnu nevast Jørgen Frantz Jacobsen, M.C. Restorff, Kristin og Djóni í Geil, Petur Alberg, William G. Sloan, Dollin og Rasmus Effersøe.

At friðka um Gamla kirkjugarð og gjørt hann til eina lund og á tann hátt fingið meira lív í hann, hevði ikki kostað alla verðina, men tað krevst vilji og áhugi at gera nakað við henda dýrgrip mitt í býnum. Tí eigur komandi býráð millum annað:

At syrgja fyri, at gravsteinarnir eru lesiligir, og at teir, sum eru koppaðir, verða reistir aftur. Eitt er, at steinar ikki kunnu lesast, men at teir eru koppaðir, er lítið virðiligt.

At seta skelti upp við inngongdina, sum tilskilar, hvør liggur grivin hvar. Hetta er ikki óvanligt í øðrum londum, eitt nú í áður nevndu kirkjugørðum í Keypmannahavn.

At lata portrið vera opið, so tað gerst lættari og meira natúrligt at fara ein túr inn í kirkjugarðin.

At seta ljós upp fram við gøtunum, so til ber at ganga ein túr gjøgnum kirkjugarðin eisini um kvøldið.

At seta beinkir upp, so fólk kunnu hvíla seg og njóta friðin og fuglalívið.

Hetta er eitt mál, ið eg fari at leggja orku í at seta í verk, fáir eg sæti í býráðnum.

Skipasavn á Bacalao

Hogni Joensen
Valevni á lista C

Á kei'ini hjá Østrøm har síggja vit tá
øll skipini, sum duffa á
Vestaruvág...

Soleiðis yrkti Jóan Petur uppi í Trøð í Kvívík í táttinum “Gentukæti”, sum byrjar við vælkendu orðunum: “Til Havnar vit fara...”.

Í dag er synd at siga, at nógv skip duffa á Vestaruvág, men mær kemur til hugs henda tátt, sum enn verður kvøðin á gólvi og sungin í góðum veitslulag, sjálvt um hann varð yrktur í 1894.

Tí í valstriðnum í Havn er gamla fiska- og flakavirkið Bacalao nevniliga komið á breddan. Bæði verandi býráðslimir og nýkomingar hava kropp á kropp víst á uppskot, hvussu býurin fær sum mest burturúr øllum fermetrunum í hesum - fyri okkum havnarfólk - stóra søguliga bygningi, sum er ímyndin av framburði í okkara deiligu Havn, og sum vit øll eru góð við. Ja, ein býráðslimur hevur enntá borið uppá mál

at selja ella umbyggja Bacalao til íbúðir, og slíkt tos skelkar havnarfólk at hoyra.

Vestara bryggja var í síni tíð størsta arbeidsplassið í Havn. Nógv hundraðtals fólk, ung sum tilkomin, høvdu sína inn-tøku har, tí mestsum allar tær stóru vinnufyrirøkurnar, sum vóru knýttar at fiski- og sjóvinnuni vóru við Vestaru vág m.a. skipasmiðjan, tunnurvirkið, saltsølan, fiskasentralurin, oljufeløgini og Bacalao.

Virksemi á Bacalao breyðfødði nógv familjur í Havn, og har forvann mangur drongur og mong genta sínar fyrstu krónur í fiskaarbeiði, men “nú er alt bara minnir”, sum Jens Eli Ellefsen syngur í einum av sínum vælkendu sangum.

Í 2011 keypti Tórshavnar havn bygningin, eftir at fiska-virkið steðgaði árið fyri, men vit mugu ikki gloyma, at enn í dag er fiskaarbeiði á Vestaru bryggju. Landingarmiðstöðin “Barðið” hjá Pola F. Joensen hevur tikið ímóti fiski í nógv ár, og har er væl av fólki til arbeidis, tá landað verður, og fiskur verður pakkaður.

Uppskotini tróta ikki, hvat viðvíkur framtíðini hjá Bacalao.

Mítt íkast er, at tað í øllum førum eigur at vera pláss fyri einum skipasavni, sum við myndum og teksti lýsir stoltu trolara- og nýggjaru skipasøguna í Havn.

Haldi eisini, at ein mynda-framsýning skal setast upp á økinum, sum lýsir fyrirøkurnar og persónarnar, sum í síni tíð ráddu fyri borgum á Vestaru bryggju. Bert fyri at taka nakrar fram, kunnu nevast Aksel Hansen, Kjartan og Poul Mohr, Esmar Fuglø, Jens Pauli av Reyni, Hans Pauli Johannesen, Schønning Eysturoy, Conrad Joensen og uttan iva onnur eisini.

Bacalao skal aftur hava sínar kendu upprunalitir. Tá mann hevði verið og ferðast og báturin ella skipið kom í Nóls-oyarfjørð, var gleðin stór, tá vitin á Skansanum og eyðkendu litirnir á Bacalao sóust, tí tá visti mann, at nú var ikki nógv eftir, til komið varð í tryggja Havn.

Tann, sum er barnvaksin í Havn og hevur runnið undan aldunum og merkt saltrákan frá uppganginum í Vágsbotni, tá eingin brimgarður var at verja ímóti landssynninginum, veit, hvat vágirnar báðar hava havt at týða fyri fólkið í Havn.

Kaldbak sjónligari í býráðspolitikki

Hogni Joensen
Valevni á lista C

Tórshavnar kommuna er fjølbroytt og margfeldið er stórt. Nógv vakrar bygdaperlur og oyggjar eru í kommununi, men á fleiri økjum eru bygdinar gloymdar. Tí mugu tær raðfestast hægri.

Nú havi eg serligan tokka og alsk til Kaldbak, tí ættarbondini í móðurætt eru har. Havi frá barnsbeini ferðast nógv til bygdina og var fyrst í nítiárunum lærari í Kaldbak í fimm ár.

Fleiri bústaðarmøguleikar

Kaldbak er gomul bóndabygd, har tilverugrundarlagið í høvuðsheitum var landbúnaður. Eftir at vegasamband til Kaldbak kom í 1980, vaks bygdin, men í dag er tað trupult hjá teimum ungu at seta búgv í bygdini. Eitt øki er lagt út til seks grundstykki, men tørvur er á fleiri grundstykkjum.

Tórshavnar kommuna eigur eisini í samstarvi við Kaldbaksnevndina at kanna móguleikarnar at byggja eldraíbúðir, so fólk kunnu vera búgvandi í heimbygðini á ellisárum.

Bygdavegurin má breiðkast
Bygdavegurin í Kaldbak er smalur og hevur einki veruligt víkipláss. Nógv og tung ferðsla koyra á vegnum hvønn dag. Tá bilar mótast, noyðist annar bilførarin at steðga, bakka ella koyra út í vegjaðaran, so hin kann koyra framvið.

Kaldbaksfólk skulu av bygdini

til arbeidis og í skúla aðrastaðni, bussur koyrir aftur og fram nakrar ferðir um dagin, og børn og vaksin eru til gongu, á súkklu ella renna sær ein túr.

Tórshavnar kommuna eigur at raðfesta henda vegin og annaðhvørt breiðka hann ella gera fleiri víkipláss til tess at økja um ferðslutrygdina.

Ítróttar- og bygdarhús

Tað ljóðar, at tað er komið undir land at byggja ítróttarhøll/ bygdarhús í Kaldbak. Í sambandi við hesa ætlan hevur tað týdning at hugsa um tað estetiska, so høllin ikki misprýðir hugnaliga bygdarlagið við gomlu kirkjun, kirkjugarðinum, skúlanum og vakra bønnum.

Somuleiðis er neyðugt, at virknismøguleikarnir í húsinum eru í samljóði og samsvarandi ynskjunum hjá bygdarfólkunum.

Betri lendingarviðurskipti

Sum er, kunnu bátar ikki liggja í bátahylinum í Bíggjarstöð alt árið. Ábøtur eiga at verða gjørdar í støðni, soleiðis at bátar tryggir kunnu liggja har størri part av árinum.

Harafturat eigur kommunan at miða eftir at gera ein veruligan bátahyl inni í Kaldbaksbotni til gagns fyri alt fólkið við fjørðin.

Sandurin í Botninum

Sandurin í Kaldbaksbotni var áður nógv størri, enn hann er í dag. Hann varð á sinni brúktur sum byggítifar kring landið.

Hesin grevstur steðgaði, tá bøndur í Kaldbak síðst í fimmti-árunum vunnu sakarmál í landsrættinum.

Tað hevði verið gagnligt fyri náttúru, margfeldi og umhvørvi sum heild, um meir sandur varð lagdur í Kaldbaksbotn, so fjøran og sjóvarmálin kundi verið ein frístaður fyri børn og vaksin. Á sandinum er vanligt at síggja nógv fólk við tráðu um summarið, tí har eru sjósíl og laksur. Hevði sandurin verið størri, var rúmsáttari hjá børnum at spæla og hugna sær har, meðan tey vaksnu kundu sitið og fingið sær ein kaffimunn og notið friðsæluna og vøkru náttúruna við Kaldbaksfjørð.

Betri samstarv við staðbundnu nevndina

Samskiptið og samstarvið millum staðbundnu nevndina og kommununa skal styrkjast og mennast. Tá avgerðir verða tiknar, skulu tær verða grundfestar í áskoðan og tørv hjá teimum trimum bygdunum við Kaldbaksfjørð, Sund, Kaldbaksbotn og Kaldbak. Hesar bygdir hava seinastu árin í ríkiligt mót merkt sviðan av, at tær ikki eru tiknar við upp á ráð, t.d. kann nevast í sambandi við vinnuøkið á Sundi og grótið úr Eysturoyartunlinum.

Um mær verður víst álit frá veljarunum 10. november, fari eg ikki bara at raðfesta Kaldbak høgt, men eisini allar hinar bygdinar og oyggjarnar í kommununi.